

Kancelaria Radcy Prawnego

Joanna Galuba-Szkutnik

81-361 Gdynia, ul. Zgoda nr 8, tel./fax 058 620 29 55, tel. 603 78 53 73, NIP 585-105-15-72, Lrp Gd 1388

Gdynia, dnia 07 września 2010 r.

Do

Trybunału Konstytucyjnego

Al. J. Ch. Szucha 12a
00-918 Warszawa

Skarżąca: Z B

, reprezentowana przez
radcę prawnego Joannę Galuba-Szkutnik (*adres
dla doręczeń: KANCELARIA RADCY
PRAWNEGO 81-361 Gdynia, ul. Zgoda nr 8*),

SKARGA KONSTYTUCYJNA

o stwierdzenie niezgodności art. 160 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2004r Nr 39 poz. 353) oraz art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994r o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz członków ich rodzin (j.t. Dz. U. z 2004r Nr 8 poz. 67 z późn. zm.) z Konstytucją w zakresie, w jakim przepisy te zmieniają mechanizm waloryzacji emerytur i rent policyjnych wobec osób, które prawo do tych świadczeń nabyły przed wejściem w życie tych przepisów oraz włączają te osoby do kręgu osób objętych przepisami art. 1 ust. 2 pkt. 2 i ust. 3 oraz art. 2 ust. 1 pkt. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r Nr 39, poz. 353)

W imieniu skarżącej Z B, której pełnomocnictwo załączam, na podstawie art. 79 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wnoszę o stwierdzenie, że:

1. art. 160 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r Nr 39 i poz. 353) oraz zmieniony art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994r o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz członków ich rodzin (j.t. Dz. U. z 2004r Nr 8 poz. 67 z późn. zm.) w związku z art. 1 ust. 2 pkt. 2 i ust. 3 oraz art. 2 ust. 1 pkt. 1 i ust. 2 w pierwotnym brzmieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2004r Nr 39 poz. 353) oraz zmienionym z dniem 1 października 2003r art. 2 tej ustawy przez art. 10 pkt. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 166, poz. 1609) **w zakresie w jakim przepisy te zmieniają mechanizm waloryzacji emerytur i rent policyjnych wobec osób, które prawo do tych świadczeń nabyły przed wejściem w życie tych przepisów, a więc przed 01 stycznia 1999r. są niezgodne z :**

- art. 32 Konstytucji RP bowiem naruszają zasadę równości wobec prawa;
 - art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP oraz art. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności podpisanej w Rzymie 04 listopada 1950r wraz z art. 1 Protokołu dodatkowego do Konwencji podpisanym w Paryżu 20 marca 1952r (Dz. U. z 1993r Nr 61, poz. 284) naruszając zasadę równej dla wszystkich ochrony prawnej własności i innych praw majątkowych, w tym nabyte uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego;
 - art. 67 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 12 Europejskiej Karty Społecznej sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961r (Dz. U. z 1999r Nr 8, poz. 67) przez nienależytą realizację prawa skarżącej do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego.
2. Organ ustawodawczy pozostaje w bezczynności, bowiem po ponownym wyłączeniu z powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego funkcjonariuszy Policji przez art. 10 pkt. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 166, poz. 166) nie stworzono podstaw prawnych powrotu do stosowania mechanizmu waloryzacji emerytur policyjnych obowiązującego do dnia 01 stycznia 1999r wobec osób, które nabyły takie uprawnienia przed tą datą.

Uzasadnienie

I. Ustalenia faktyczne stanowiące podstawę skargi kasacyjnej

Skarżąca do dnia lutego 1981r. pełniła służbę jako funkcjonariusz MO – ostatnio w Wydziale Komendy Wojewódzkiej MO w G . Komendant Wojewódzkiej MO w G decyzją z dnia marca 1981r. przyznał jej prawo do emerytury milicyjnej – w oparciu o przepisy ustawy z dnia 13 stycznia 1959r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1973r. Nr 23, poz. 137). Następnie wysokość świadczenia skarżącej została ustalona na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1994r. Nr 53, poz. 214 z późn. zm.). Świadczenie to było sukcesywnie waloryzowane w oparciu o decyzje waloryzacyjne Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie wydawane na podstawie art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, ... Zgodnie z powyższym

przepisem emerytury i renty podlegały waloryzacji w takim samym stopniu i terminie, w jakim następował wzrost uposażenia funkcjonariuszy pozostających w służbie i zajmujących analogicznie zaszerogowane stanowiska. Waloryzację emerytur i rent przeprowadzało się nie później niż w ciągu trzech miesięcy od wprowadzenia obligatoryjnych zmian w uposażeniu funkcjonariuszy. Ministrowie Spraw Wewnętrznych oraz Sprawiedliwości określali w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady waloryzacji emerytur i rent (tzw. waloryzacja płacowa). Zasady te stosowane były do końca 1998r.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w art. 160 pkt 1 wprowadziła w ustawie z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji... zmianę jej art.. 6, zmieniając mechanizm waloryzacji na waloryzację cenową. Organ rentowy decyzją z dnia stycznia 1999r. ustalił nową wysokość emerytury od dnia 01.01.1999r. w oparciu o znowelizowany art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji... Była to waloryzacja świadczenia o 4,30%, tj. o zł. Następnie decyzją z dnia maja 1999r. dodatkowo zwaloryzowano świadczenie wskaźnikiem 104,30 % od czerwca 1999r. Była to dodatkowa waloryzacja, która miała zapewnić stabilną wartość ekonomiczną pobieranego świadczenia i zrekompensować skarżącej zmianę mechanizmu waloryzacji. W dniu grudnia 2008r. skarżąca wniosła o stwierdzenie nieważności decyzji waloryzacyjnych i ponowne ustalenie świadczenia emerytalnego za okres następujący po 1999r. do Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA jako że otrzymywane po 1999 roku świadczenie emerytalne jest znacznie niższe od świadczeń otrzymywanych przez funkcjonariuszy aktualnie przechodzących na emeryturę a posiadających te same cechy relewantne. Decyzją z dnia stycznia 2009r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA odmówił uchylenia decyzji waloryzacyjnych i ponownego ustalenia wysokości świadczenia. Od decyzji tej skarżąca wniosła odwołanie do Sądu Okręgowego w W . Wyrokiem z dnia listopada 2009r., sygn. akt . Sąd Okręgowy w W oddalił odwołanie skarżącej. Następnie Sąd Apelacyjny w W wyrokiem z dnia kwietnia 2010r., sygn. akt oddalił apelację skarżącej. Orzeczenie to zostało doręczone skarżącej w dniu 08 czerwca 2010r. W dniu sierpnia 2010r. skarżąca złożyła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną.

W toku postępowania sądowego skarżąca wskazywała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne, które nie były przedmiotem rozważań ani Trybunału Konstytucyjnego ani Sądu Najwyższego. Wskazując na treść art. 193 Konstytucji RP oraz art. 3 i 32 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. Nr 102., poz. 643 z późn. zm.) podnosiła, że każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego w Konstytucję, ratyfikowanymi umowami

międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem, skarżąca wniosła o rozważnie przez sąd wystosowania takiego zapytania przed wydaniem orzeczenia w sprawie. Sąd powszechny jednak tego nie uczynił.

II. Podstawa prawna i jej uzasadnienie

Zgodnie z art. 188 Konstytucji RP to Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją. Orzekanie w tych sprawach należy zatem do wyłącznej kompetencji Trybunału.

Sądy orzekające w obu instancjach nie uwzględniły wniosków skarżącej i nie skorzystały z regulacji przewidzianej w art. 193 Konstytucji.

Domniemanie zgodności stosowania mechanizmu waloryzacji określonego w art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji... (Dz. U. z 2004r Nr 8, poz. 67 z późn. zm.) w brzmieniu wprowadzonym przez art. 160 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r Nr 39 poz. 353) wobec emerytów policyjnych, którzy uprawnienia do tych świadczeń nabyli przed wejściem w życie tych przepisów, to jest przed 01 stycznia 1999r może więc być obalone jedynie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego.

Zasady dotyczące waloryzacji świadczeń służb mundurowych zostały określone w art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji... Zgodnie z powyższym przepisem w brzmieniu obowiązującym do dnia 31.12.1998r. emerytury i renty podlegały waloryzacji w takim samym stopniu i terminie, w jakim następował wzrost uposażenia funkcjonariuszy pozostających w służbie i zajmujących analogicznie zaszeregowane stanowiska. Waloryzację emerytur i rent przeprowadzało się nie później niż w ciągu trzech miesięcy od wprowadzenia obligatoryjnych zmian w uposażeniu funkcjonariuszy. Ministrowie Spraw Wewnętrznych oraz Sprawiedliwości określali w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady waloryzacji emerytur i rent (tzw. waloryzacja płacowa). Zasady te stosowane były do końca 1998r.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2004r. Nr 39, poz. 353) w art. 160 pkt 1 wprowadziła w ustawie z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji..., zmianę art. 6, który otrzymał brzmienie:

„Emerytury i renty podlegają waloryzacji na zasadach i w terminach przewidzianych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”;

jest to brzmienie przywołanego przepisu obowiązujące od dnia 1 stycznia 1999r., tj. od momentu wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 1 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do dnia 30 września 2003r. miał następujące brzmienie:

„warunki nabywania prawa do emerytur i rent oraz innych świadczeń przysługujących z tytułu pobierania emerytury lub renty a także zasady ustalania wysokości tych świadczeń dla funkcjonariuszy Policji..., którzy w dniu wejścia w życie ustawy **pozostawiali w służbie** oraz członków ich rodzin, określają przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób.”

Art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do dnia 30 września 2003r. miał następujące brzmienie:

„świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują jednak **osobom wymienionym w ust 2, jeżeli nie spełniają oni warunków nabywania prawa do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym... funkcjonariuszy Policji...**”.

Art. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w ust. 1 określał, że świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują:

- 1) ubezpieczonym...z **wyjątkiem ubezpieczonych, którzy mają ustalone prawo do emerytury określonej w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym...funkcjonariuszy Policji...**

W ust. 2 art. 2 tej ustawy określono, że świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji..., jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin pozostałych po tych osobach.

Prawidłowa wykładnia powyższych przepisów nie może, zdaniem skarżącej, prowadzić do wniosku, że wolą ustawodawcy było objęcie powszechnym systemem ubezpieczeń społecznych także funkcjonariuszy milicji, którzy już wcześniej nabyli i pobierali świadczenia emerytalne na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1959r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz.U. z 1973r., Nr 23, poz. 137), co ma miejsce w przypadku skarżącej.

Należy też wskazać, że organ rentowy oraz sądy obu instancji w niewłaściwy sposób

interpretowały przepisy w.w. ustaw w zakresie dotyczącym waloryzacji policyjnych świadczeń emerytalnych w odniesieniu do osób, które nabyły uprawnienie do tego świadczenia przed wejściem w życie nowelizacji policyjnej ustawy emerytalnej zawartej w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, czyli przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Zdaniem skarżącej regulacja ta nie znajduje zastosowania do osób, które nabyły uprawnienia do policyjnego świadczenia przed wejściem w życie tej nowelizacji, w tym do skarżącej, gdyż prawo do emerytury milicyjnej zostało jej przyznane od dnia 1 marca 1981 r.

Sąd Okręgowy w W oraz Sąd Apelacyjny w W nie podzieliły tego stanowiska skarżącej zważając, że:

- 1) stosownie do art. 179 wskazanej ustawy emerytury i renty przyznane przed 1 stycznia 1999 r. zostały dodatkowo zwaloryzowane wskaźnikiem 104,3%, skarżącej zwaloryzowano świadczenie dodatkowo jeden raz w dniu maja 1999 r.;
- 2) Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 20 grudnia 1999 r., sygn. K4/99 uznał art. 160, pkt. 1 cytowanej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. za zgodny z art. 2 Konstytucji RP.

Reforma emerytalna prowadząca do objęcia służb mundurowych powszechnym systemem ubezpieczenia społecznego oraz zmiana waloryzacji świadczeń emerytalnych służb mundurowych, w tym funkcjonariuszy policji, na tę, wynikającą z powszechnego systemu mogłaby być ewentualnie uzasadniona, o ile nie doszłoby do zmiany prawa w tym zakresie w 2003r. Koncepcja objęcia tych grup zawodowych powszechnym systemem emerytalnym, była bowiem krytykowana, a postulaty wyłączenia służb mundurowych zostały przez ustawodawcę uwzględnione. Trzeba tu wskazać, że uchylenie z dniem 1 października 2003r. art. 1 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118) przez art. 10 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 166, poz. 1609) spowodowało ponowne wyłączenie z powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego funkcjonariuszy policji. W ślad za tym poszła jednak zmiana art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. Dz. U. z 2004r. Nr 8 poz. 67 z późn. zm.). W tym kontekście, wydaje się, że kwestia konstytucyjności niniejszej regulacji nabrała nowego znaczenia i powoływanie się

przez Sądy obu instancji na interpretację organu rentowego z 1999r. jako prawidłową w świetle zmienionego stanu prawnego oraz rażących dysproporcji w wysokości świadczeń emerytalnych chociażby świadczeniobiorców zajmujących takie samo stanowisko służbowe przed przejściem na emeryturę świadczy tylko o pobieżnej analizie stanu prawnego i faktycznego. Sąd Apelacyjny w W w uzasadnieniu wyroku z dnia kwietnia 2010r., sygn. akt stwierdził bowiem, że: „wprowadzone z dniem 1 października 2003r. zmiany nie były tego rodzaju, aby uznać, że zaistniała ponowna potrzeba badania kwestii konstytucyjności art. 6 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 1999r.” (str. 13 uzasadnienia wyroku). Okoliczność, że art. 160 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (*Dz. U. Nr 162, poz. 1118*) był przedmiotem rozstrzygnięcia nie uniemożliwił wykładni sądowej w sposób odmienny od wykładni Trybunału Konstytucyjnego w 1999r. w sprawie K 4/99 z uwagi na nowelizację z 2003r. oraz to, że wnioskodawcy nie sformułowali wówczas zarzutu niezgodności z **art. 67 ust. 1** ustawy zasadniczej, co zwalniało Trybunał z oceny powoływanej wyżej regulacji ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (*Dz. U. Nr 162, poz. 1118*) z tym wzorcem. Warto zauważyć, że wnioskodawcy nie powoływali się również na inne regulacje konstytucyjne, jak np. na **art. 32** czy **64 ust. 2** Konstytucji RP, które mogłyby mieć znaczenie dla oceny przedmiotowego przepisu.

W ocenie skarżącej właśnie te niepowołane przez wnioskodawców w sprawie K 4/99 przepisy Konstytucji RP (a mianowicie art. 32, art. 64 ust. 2 oraz art. 67 ust. 1) oraz art. 12 Europejskiej Karty Społecznej sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961r. (*Dz. U. z 1999r. Nr 8 poz. 67*) zostały naruszone przez wprowadzenie art. 160 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (*Dz. U. Nr 162, poz. 1118*) nowego brzmienia art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j. *Dz. U. z 2004r. Nr 8 poz. 67 z późn. zm.*) oraz przez pozostawienie zmienionej metody waloryzacji i nie powrót do metody waloryzacji uposażeniowej chociażby po zmianie w 2003r.

Okoliczność, że art. 160 pkt. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych był przedmiotem rozstrzygnięcia nie uniemożliwia ponownego rozpatrzenia sprawy przez Trybunał Konstytucyjny. W sprawie K4/99 wzorcem Kontroli był art. 2 Konstytucji RP i wyinterpretowana z niego zasada ochrony praw nabytych.

To właśnie Trybunał Konstytucyjny w swoim uzasadnieniu tego orzeczenia zwrócił uwagę, że wnioskodawcy nie sformułowali wówczas zarzutu niezgodności z art. 67 ust. 1 ustawy zasadniczej, co zwalniało Trybunał z oceny powoływanej wyżej regulacji ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tym wzorcem.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w W podniesiono, że przywołany w apelacji art. 67 ust. 1 Konstytucji RP stanowiący, że obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego jest adresowany głównie do organów prawotwórczych a nie do sądu. W wyroku tym podniesiono, że zasada ochrony własności i praw majątkowych określona w art. 64 ust. 2 Konstytucji RP jest normą konstytucyjną wywodzącą się z art. 2 Konstytucji RP, a wraz z normą określoną w art. 32 Konstytucji RP o równości wobec prawa i zakazie dyskryminacji była przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego w aspekcie ochrony praw nabytych. Ochrona praw nabytych nie ma charakteru absolutnego i nie wynika z niej zakaz zmiany przepisów określających sytuację prawną osoby w tym zakresie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w W skutkiem przeprowadzonej nowelizacji nie jest ani pozbawienie prawa do świadczeń, ani wyłączenie ich waloryzacji. Istota instytucji przystosowującej wartość świadczeń do spadku siły nabywczej pieniądza nie została naruszona. Również w podobnej sprawie dotyczącej emeryta wojskowego Sąd Apelacyjny w Gdańsku, sygn. Akt. III AUa 1286/09 w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 marca 2010r. (nie publikowany) wskazał na możliwość dalszej aktywności zawodowej emerytów mundurowych, po uzyskaniu świadczenia emerytalnego, w tym nietrafnie na możliwość przeliczenia tegoż świadczenia w oparciu o takie dodatkowe okresy pracy. Świadczyć to by miało o zachowaniu stabilnej wartości ekonomicznej świadczenia.

Takie stanowisko jest nietrafne, gdyż zgodnie z obowiązującą regulacją prawną, wobec emerytów mundurowych, których wymiar emerytury wynosi 75% podstawy wymiaru, nie mogą być stosowane przeliczenia w oparciu o dalsze dodatkowe okresy pracy, mimo opłacenia składek ubezpieczenia społecznego (art. 14 ust. 2 pkt 1 i art. 18 ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej).

Zdaniem skarżącej zaskarżone przepisy wprowadzające nowe zasady waloryzacji emerytur mundurowych nie mogą przede wszystkim odnosić się do funkcjonariuszy, którzy nabyli prawa emerytalne przed wejściem w życie tych przepisów, to jest przed 1 stycznia 1999 r. Obejmują bowiem funkcjonariuszy, którzy podejmą służbę po tym okresie, bądź

pozostających w służbie, jeżeli nie spełniają warunków do nabycia prawa do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób.

Wskazując na powyższe skarżąca podtrzymuje swoje stanowisko o niekonstytucyjności wprowadzonych zasad waloryzacyjnych emerytur mundurowych uznając wykładnię sądu powszechnego za błędną.

W ocenie skarżącej naruszają bowiem art. 32 Konstytucji RP w związku z art. 160 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 162, poz. 1118) oraz w związku z art. 10 pkt. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003r o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 166 poz. 1609), gdyż nietrafnie przyjęto, że zmiana metody waloryzacji emerytur ustalonych i przyznanych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 lutego 1994r o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji... (tj. Dz. U. z 2004r Nr 8 poz. 67 z późn. zm.) zniósła uprzywilejowanie funkcjonariuszy w zakresie wysokości waloryzowanych świadczeń emerytalnych i spowodowała przyznanie świadczeń w równej wysokości, podczas gdy faktycznie doprowadziła ona do znaczącego zróżnicowania wysokości świadczeń emerytalnych osób ze względu na czasokres pobierania świadczeń, a co za tym idzie moment przejścia na emeryturę przez funkcjonariusza. W ocenie skarżącej konstytucyjna zasada równości obywateli wobec prawa została naruszona. Przez równość wobec prawa należy bowiem rozumieć, że wszystkie podmioty charakteryzujące się daną cechą istotną w stopniu równym mają być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań dyskryminujących, czy też faworyzujących. Dlaczego emeryt mundurowy nie ma możliwości przeliczenia swojego świadczenia z uwzględnieniem dodatkowego zatrudnienia w czasie pobierania emerytury pomimo opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne podczas gdy emeryt z systemu powszechnego ma taką możliwość i tym samym podstawa waloryzacji jego świadczenia ulega sukcesywnemu zwiększeniu a podstawa waloryzacji świadczenia emeryta mundurowego jest ograniczona do 75% niezmiennej podstawy wymiaru? Czy zatem wszyscy emeryci w Rzeczypospolitej Polskiej są traktowani równo?

Ponadto na podstawie art. 64 ust 1 i 2 Konstytucji RP chroniona jest określona wartość ekonomiczna emerytury. Realna wartość świadczenia w chwili nabycia może istotnie różnić się od tej z chwili realizacji. Stąd też ochrona prawa do emerytury powinna być rozpatrywana przez pryzmat jego ekonomicznej wartości w chwili nabycia. Z punktu widzenia przyjętego w art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994r o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji... sposobu waloryzacji uzasadnione jest twierdzenie, że w przypadku skarżącej dochodzi do

naruszenia prawa majątkowego w rozumieniu powołanych wyżej regulacji. Przyjęty mechanizm waloryzacji, całkowicie abstrahujący od wysokości wynagrodzenia na ostatnio zajmowanym stanowisku, jest niezgodny z art. 64 ust 1 i 2 Konstytucji RP, nie urzeczywistnia bowiem założenia utrzymywania przez cały okres pobierania świadczenia jego stabilnej wartości ekonomicznej.

Stanowisko Sądu Apelacyjnego w W , że zakwestionowane przepisy zmieniające mechanizm waloryzacji zachowały założenia stabilnej wartości ekonomicznej otrzymywanych świadczeń, jest błędne, nie odpowiada bowiem stanowi faktycznemu.

W ocenie skarżącej został naruszony też art. 12 Europejskiej Karty Społecznej sporządzonej w Turynie dnia 18 października 1961r (Dz. U. z 1999 r. Nr 8 poz. 67 oraz art. 67 ust 1 Konstytucji RP w związku z art. 160 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162 poz. 1118) oraz art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji... (Dz. U. z 2004r Nr 8 poz. 67 z późn. zm.) oraz w związku z art. 10 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 166 poz. 1609), gdyż zmiana metody waloryzacji emerytur ustalonych i wypłacanych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji... (Dz. U. z 2004r Nr 8 poz. 67 z późn. zm.) nienależycie realizuje prawo ubezpieczonego do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego. Świadczenie emerytalne ma bowiem przedstawiać stałą wartość ekonomiczną, podczas gdy jego wartość jest znacznie niższa od wartości ekonomicznej z dnia przejścia na emeryturę. Analiza unormowań zawartych w tych regulacjach prowadzi do wniosku, że ustawodawca zobowiązany jest kształtować systemy emerytalne tak, aby świadczenie ustalane było w relacji do wynagrodzenia uzyskiwanego w zawodowej przeszłości.

Przy ocenie całokształtu podnoszonych zarzutów należy mieć również na uwadze, że naruszenie przepisów i norm konstytucyjnych przy zmianie zasad waloryzacji emerytur mundurowych obniżających drastycznie ich wartość ekonomiczną w zależności od daty przejścia na emeryturę stanowi też naruszenie Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993r., Nr 61, poz. 284).

Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności podpisana w Rzymie 4 listopada 1950r. w art. 1 zapewnia każdemu człowiekowi prawa i wolności określone w Konwencji, a Protokół dodatkowy do Konwencji podpisany w Paryżu 20 marca 1952r. w art. 1 stanowi, że:

„Każda osoba fizyczna i prawna ma prawo do poszanowania swego mienia. Nikt nie może

być pozbawiony swojej własności chyba, że w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z podstawowymi zasadami prawa międzynarodowego.”

Zgodnie z zasadą autonomicznego znaczenia pojęć Konwencyjnych – pojęcie mienia wypracowane w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka obejmuje między innymi – „nabyte uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego”.

Zastosowanie wskazanych wyżej przepisów prawa materialnego przez sądy obu instancji powoduje, że konstytucyjne wolności i prawa skarżącej określone w art. 32, art. 64 i 67 zostały naruszone w następstwie oparcia ostatecznego rozstrzygnięcia na przepisach ustawy niezgodnych z Konstytucją.

W celu ochrony konstytucyjnych wolności i praw skarżącej przez pozbawienie mocy obowiązującej przepisów niezgodnych z Konstytucją złożenie skargi konstytucyjnej jest konieczne i uzasadnione.

III. Wnioski

1. Okoliczność iż, sprawa waloryzacji emerytur policyjnych była rozpatrywana przez Trybunał Konstytucyjny i w wyroku K4/99 z dnia 20 grudnia 1999r uznano, że art. 160 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 162, poz. 1118 ze zm.) jest zgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej nie uniemożliwia ponownego rozpatrzenia sprawy przez Trybunał Konstytucyjny i wydania wyroku. W sprawie K4/99 wzorcem kontroli był art. 2 Konstytucji RP i wyinterpretowana z niego zasada ochrony praw nabytych. W uzasadnieniu tego orzeczenia Trybunał zwrócił właśnie uwagę, że wnioskodawcy nie sformułowali wówczas zarzutu niezgodności z art. 67 Konstytucji RP.
2. Skoro sądy obu instancji nie podzieliły stanowiska skarżącej iż mechanizm waloryzacji emerytur policyjnych wprowadzony przez znowelizowany art. 6 ustawy z dnia 18 lutego 1994r o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji... (Dz. U. 2004r Nr 8 poz. 67 z późn. zm.) odnosi się tylko do funkcjonariuszy Policji, którzy podejmą służbę po 01 stycznia 1999r bądź pozostających w służbie, jeżeli nie spełniają warunków do nabycia prawa do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, a nie obejmuje funkcjonariuszy, którzy nabyli

prawa emerytalne przed wejściem w życie tej nowelizacji, to jest przed 01 stycznia 1999r, to skarżąca w drodze skargi konstytucyjnej dochodzi więc ochrony przysługujących jej konstytucyjnych praw określonych w art. 32, art. 64 ust. 1 i 2 i art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, a także art. 12 Europejskiej Karty Społecznej i art. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności wraz z art. 1 Protokołu dodatkowego do tej Konwencji.

3. Stanowiska Trybunału Konstytucyjnego wymaga też sprawa przywrócenia mechanizmu waloryzacji emerytur policyjnych obowiązującego do 31 grudnia stycznia 1998r. po ponownym wyłączeniu z powszechnego systemu ubezpieczenia społecznego funkcjonariuszy Policji po dniu 01 października 2003r.

Uwzględniając powyższe skarga konstytucyjna jest uzasadniona i wnoszę o jej rozpatrzenie przez Trybunał Konstytucyjny.

Joanna Galuska-Szkatnik
adv. prawny

Załączniki:

1. pełnomocnictwo do sporządzenia skargi konstytucyjnej;
2. odpis wyroku z uzasadnieniem Sądu Okręgowego w W z dnia listopada 2009r.,
sygn. akt
3. odpis wyroku Sądu Apelacyjnego w W z dnia kwietnia 2010r. sygn. akt
4. pięć odpisów skargi konstytucyjnej wraz z załącznikami.